

מבוא מזהר
שיחות הר"ן

שיחה ב

עם
ביאור חברותא
ללימוד בעיון

טוב להשליך עצמו על ה' ית'

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ח"מ שמו שמה)

שיחות הר"ן סימן ב'

מונהג על פי דפוס ראשון שנת תקעה שהדפוס מוהרנ"ת בסוף ספורי מעשיות בשם ליקוטי מוהר"ן

טוב מאד להשליך עצמו על הש"י ולסמוך עליו. ודרכי בשבא היום. אני מוסר כל התנועות שלי ושל בני והתלויים בי על הש"י. שיחי' הכל כרצונו ית'. וזה טוב מאד. גם אזי אין צריך לדאוג ולחשוב כלל אם מתנהג כראוי אם לאו. מאחר שסומך עליו ית'. ואם הוא ית' רוצה בענין אחר. הוא מרוצה להתנהג בענין אחר. כרצונו יתב' :

ובן כשמגיע שבת או יו"ט. אזי אני מוסר כל ההתנהגות וכל הענינים והתנועות של אותו השבת או היו"ט להש"י. שיחי' הכל כרצונו ית'. ואזי איך שמתנהג באותו השבת ויו"ט. שוב אינו חושב וחושש כלל שמא לא יצא י"ח. בהנהגת קדושת אותו היום. מאחר שכבר מסר הכל להש"י וסמך עליו ית' לבד :

מאמר טוב להשליך עצמו על ה'

משיחות הר"ן אות ב'

פתיחה

נראה שרבנו מבאר כאן עצה שלא לבוא לכעס עצבות או דאגה.

רבנו מדבר כאן על מדרגה בעבודת ה' שהיא ביטול נפלא לרצונו ית', שבתחילת כל יום אני מוסר עצמי אליו שהוא ינהיג אותי ובודאי אני משתדל לעשות רצונו כפי ההלכה אבל לא בכוחי ועוצם ידי, אלא בכל רגע מקשיב ומצפה אולי רצונו ית' שעתה אעצור או אחזור או אפנה לימין או לשמאל וכו' כיו"ב. ממילא לא שייך שום כעס ולא עצב ולא דאגה כשלא הולך כרצוני. שהרי כבר מסרתי את כל רצוני ותנועותי אליו שיעשה עמי כרצונו.

וגם בני ביתי והתלויים בי לא שייך שאכעס עליהם אם לא עשו רצוני, כי כבר מסרתי גם תנועותיהם שיהיו כרצונו ית', ומה שעשו זה רצונו ית'.

שיחות

שיחות הר"ן אות רלח – היה מדבר עם אחד. בתוך כך שמע אחד שהיה מתפלל תפלת ערבית ואמר: ותקנו בעצה טובה מלפני, ואמר אותו האיש במהירות אלו התבות ותקנו בעצה וכו'. וענה רבנו זכורנו לברכה ואמר לזה שעמד אצלו: הראית שזה חוטף במהירות אלו התבות ותקנו בעצה טובה וכו'. הלא אלו התבות צריכין להתפלל בהתעוררות גדול ובכונה גדולה מעומקא דלבא מאד, כי זאת היא תפלה יקרה מאד מאד, כי מאד צריכין לבקש רחמים מהשם יתברך שנוכח שיתן לנו השם יתברך עצה טובה שנוכח לידע איך להתנהג וכו' (תכח). ודבר זה מובן מאד לכל מי שרוצה לכנס בעבודת השם שצריכין לבקש מאד מהשם יתברך על זה שנוכח לעצה טובה מלפניו יתברך: ואמר על עצמו: "בשמיגע היום אני מוסר כל תנועות שלי של כל היום אליו יתברך, שיהיו כל התנועות שלי ושל בני ושל התלויים בי שיהיו הכל כרצונו יתברך וכו' וכו'. וכן בשמיגע שבת או יום טוב וכיוצא, אני מוסר היום להשם יתברך שיהיה כל הנהגת אותו השבת כרצונו יתברך". ואחר כך כמו שמתנהג אצלו באותו היום או באותו השבת וכיוצא שוב אינו מבלבל דעתו אחר כך כלל. אם היה הנהגת של אותו היום כראוי. והבן.

נמצא בכתבי יד הרב החכם רבי יעקב רבי יעקב קלמנוביץ ז"ל שנכר שהעתיקו מאחד מגדולי אנשי-שלומו נסח תפלה הקשור לענין המבאר בשיחות הר"ן סימן (סימן ב. רלח עיי"ש). וזה לשונו: הריני מוסר נפשי ורוחי ונשמותי וכל התנועות, וכל העשיות, וכל העבדות וכל המחשבות, וכל ההטיות וכל ההפלות, וכל מה שעשיתי בין בדבור בין במחשבה בין בראיה בין בשמיעה בין במעשה, בין בהקיצין בין בחלום בין בשוגג בין במזיד בין באנס בין ברצון בין בגלגול זה בין בגלגולים אחרים, מנעורי ועד היום הזה ועד הרגע הזאת, שאני מבקש ומתפלל לפניך ומתחנן ומתנפל לפניך אדון כל התמלא ברחמים שיהיו הכל מסורים בידיך, ואתה ברחמיך הרבים תתקן את כלם שיהיה הכל כרצונך הטוב באמת, ומעתה ועד עולם לא אסור מרצוני ימין ושמאל וברצונך תמיד אעשה בכל עת ובכל זמן. אמן כן יהי רצון. (שי"ח ח"א אות שז)

אוצר היראה אמת סוף אות יד – ואפלו אם לפעמים אינו יודע להבחין האמת הברור איך להתנהג באיזה דבר – הוא מוסר כל תנועותיו להשם יתברך באמת ומבקש מהשם יתברך שיצוהו לנקות האמת ושיצריכהו בדרך האמת באופן שיזכה לעשות הכל רק כרצונו יתברך. ועל-כן אפלו אם לפעמים נודע לו אחר-כך שטעה עצמו באיזה דבר, יודע ומבין עכשו ששפתי רצונו יתברך היה צריך להתנהג באופן אחר, אף-על-פי-כן אם היה גם אז פונתו רצויה באמת רק לעשות רצונו יתברך, אזי נחשב הכל לאמת, כי רחמנא לבא בעי, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל, ובלבד שיכונן לבו לשמים. ובודאי אם לא יטעה האדם את עצמו ויסתכל בכל לבו רק על האמת, אזי סוף כל סוף יזכה להאמת לאמתו. וזו עצה היעוצה והנפלאה בעבודת השם בכל דברים שבעולם, ועין מזה עוד בפנים באריכות (הלכות סימני בהמה וחיה, הל' ד, אותיות כג כד; ועין צדיק, אות קח; התחזקות, אות נד; חיים, אות כא).

לקוטי הלכות

ח"מ חזקת מטלטלין הלכה ה' אות ו' – וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שהמלבושים מטרדין מאד את האדם, כי אכילה ושתיה יכול האדם להתפרנס בהוצאה קלה, אבל המלבוש מטרדין מאד, וכמו שכתב על פסוק (בראשית לט): "ותתפשטו בבגדו", שהסטרא אחרת תופסת את האדם בבגדו דיקא וכו', עין שם בספר שיחות הר"ן (סימן ק). הינו כפ"ל, כי עקר פגם תאות ממון שמכילה ימי האדם נמשך מפגם הלבושין כנ"ל, ועקר מחמת חסרון אמונתו, שאינו מאמין שבכל דבר יש פנימיות הרבה וכו', וסומך על חכמתו וערמתו כאלו כבר השיג את כל החכמה ויודע איך למצא להשיג ממון על-ידי תחבולות וערמות האלו, כי אם היה שם לבו אל דבר ה' המלבוש בכל דבר, והיה מאמין שהכל בהשגחה פרטית, ואף-על-פי שהאדם צריך לעשות איזה עסק בשביל פרנסה, כמו שכתוב (דברים כד): "וברכך ה' אלוקיך בכל מעשה ידיך", אף-על-פי-כן "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'" (משלי כא), "כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים" וכו' (תהילים עה), "כי לא בכח וגבר איש" וכו' (שמואל א ב), וכמו שכתוב (דברים ח): "ואמרת בלבבך בזה יעצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" וכו', ותרגמו: 'ארי הוא יחייב לך עיטא' וכו', כי הכל מאת ה' יתברך לבד, והעסק והסבה בעצמה שעוסק בה צריך להשליך הכל על ה' יתברך, כמו שכתוב (תהילים לו): "גל על ה' מעשיך" וכו', ובתיב (שם נה): "השלך על ה' יתברך" וכו'. כי צריכין להאמין שההסבות והעסק בעצמו יש בהם רזין עמקים, מדיע ה' יתברך מסבב שזה

* יד, כו, אייר תשפ"ו

(המראה מקומות חלק לקוטי מביאור של הרב אליהו עמיה לשיחות הר"ן)

יתפרנס מסחורה זאת ובמקום זה, וזה מסחורה אחרת, זה בחטים וזה בשעורה וזה בפשתן וכו', והכל מאת ה' ובכלם יש ריון נפלאים, כי רק הוא יתברך יודע ריון עולם ותעלומות סתרי כל חי, ויודע לפרנס כל אחד ואחד כפי שרש נשמתו וכפי מעשיו וכפי גלגוליו וכו', שעל-ידי כל זה צריך להתפרנס על-ידי סחורות אלו, אבל יש לו בחירה, והעקר הוא האמונה, להאמין שכל תחבולותיו לא יועילו לו בלא ה' יתברך, כמו שכתוב (תהילים קכו): "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו" וכו'. ועל-כן צריך לעסוק במשוא ומתן באמונה ולעשות על-פי התורה, ולכלי לשבח את ה' יתברך חס ושלום בשעת המשא-ומתן, מכל שכן וכל שכן שלא יתחכם בהכמות רעות ומרמזות לגע בממונו חבירו חס ושלום אפילו שזה פרוטה, כי היא לא תצלח, כמו שכתוב (משלי יב): "לא יחרף רמיה צידו".

ויד סמני בהמה וחיה טהורה הלכה ד' אות כד – מי שמסתכל בכל דבר על עצם האמת אין יכולין להטעותו לעולם, ואפילו אם לפעמים מטעין ומרמין אותו אינו נחשב בשם הטעאה כלל, אדרבא, השקן והמטעה הוא מטעה את עצמו. כמו למשל, כשהסטרא אחרא והבעל דבר מקים בעולם איזה צבוע ומפרסם של שקר כדי לרמות את הבריות, כדי שיפלו על ידו למכירת היצר הרע. הנה מי שהולך באמת לאמתו אינו יכול להכשילו, כי מי שמתקרב אפילו להצבוע והשקרן, אבל פונתו באמת כי טועה את עצמו וסובר שהוא איש אמת. ואם היה יודע שאין רצון ה' יתברך להתקרב אליו, לא היה מתקרב אליו, רק שסובר שרצון ה' שיתקרב אליו, כי הוא סובר שהוא איש צדיק תמים באמת. הנה זה האיש עובד את ה' באמת מאחר שפונתו לשמים. ובדאי מאחר שפונתו לשמים סוף סוף יעזרו ה' יתברך שיתגלה לו האמת ויפרד מהשקרן ויתחבר להצדיק האמת וכן כל כיוצא בזה. שבודאי מי שמסתכל תמיד על שרש האמת שהוא להתקרב לה' יתברך ולתורתו ולצדיקים אמתיים הנלוים אליהם באמת, שזה עקר האמת וחוץ מזה הכל שקר. הנה מי שמסתכל על האמת היה בודאי בסוף יוכה לאמת ואפילו בעת שנתעה חס ושלום באיזה שקר, אינו נענש על זה מאחר שפונתו לשם שמים. ובכלבד שלא יטעה את עצמו, שיאמר שפונתו לשמים ובאמת אינו כן. והלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות (סנהדרין כו.), כי בוחן לבות הוא יודע האמת. וזה כלל גדול ועצה נפלאה בעבודת ה' לכל אדם שבעולם מגדול ועד קטן באיזה מדרגה שהוא, בפרט בדורות הללו שהתגבר השקר ובכלל את העולם מאד מאד כמעט בלי שעור. ועקר העצה נגד השקר הוא האמת, הינו שלא יטעה האדם את עצמו ובכל דבר שהוא מספק בו ואינו יודע האמת יחשב בלבו שהוא רוצה רק האמת לאמתו ויבקש מה' יתברך שיופדה לנקדת האמת ואחר כך ימסר כל תנועותיו לה' יתברך ואז איך שיוליכנה ה' יתברך כך הוא האמת. ואפילו אם ראה שיעשה כך כמה פעמים ועדיין לא זכה להאמת, ואפילו אם לפעמים נודע לו אחר כך שטעה עצמו באיזה דבר, אף-על-פי-כן אם היה פונתו רצויה באמת, נחשב הכל לאמת, כי רחמנא לבא בעי' (שם קו). וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ה:): "וכלבד שיכון לבו לשמים". וגם מי יודע דרכי ה' נפלאות תמים דעים אולי זה הוא דרכו והליכתו להאמת. שאי אפשר לו לפי מעשיו לזכות בהאמת כי אם על-פי דרכים אלה שעבר בהם, כי דרכיו יתברך נפלאים מאתנו מאד. וכל הדברים האלה אי אפשר לבאר בפיה ובכתב, כי הם מהדברים שאין להם שעור כנ"ל. ואף-על-פי-כן האמת הוא אמת ומי שחפץ באמת לאמתו ואינו מטעה את עצמו בודאי סוף כל סוף יוכה לאמת.

קושיות

- א. ודרכי כשבא היום – צ"ע האם כשבא כבר דהיינו צאת הככבים או קצת קודם כשנער לבוא? או בבקר לפני שיוצא לעסקיו שאז עיקר הדאגה. נראה כיון שהכוונה בזה להכין עתצי לכל שינוי זה לא תלוי בציאות שת תחילת היום אלא בתחילת העבודה שלי כגון בבקר או בחצות כשקם מהשינה ומתחיל בעבודת ה'.
- ב. אני מוסר כל התנועות שלי ושל בני והתלויים בי על השם יתברך, – צ"ע בשלמא תנועות שלו אבל כיצד מוסר תנועות בניו שיהיו כרצונו ית' כנ"ל בפתיחה שעי"ז אין לי עליהם שום קפידה עם לא עשו כרצוני.
- ג. ראה לעיל שיחה רלח שאמר עניין זה שצריך למסור התנועות לה' אחרי שיחה בעניין התיבות תקנני בעצה טובה מלפניך, שצריך לומר אותם בכוונה גדולה וצ"ע מה הקשר ביניהן. ראה לקמן
- ד. גם אזי אין צריך לדאג ולחשב כלל אם מתנהג בראוי אם לא, – צ"ע מה הכוונה בזה הרי בודאי נשאר לו בחירה וצריך מאד לדאוג שמא יחטא כמ"ש אשרי אדם מפחד תמיד ואמרו חז"ל (אבות ב' ד') אל תאמין בעצמך עד יום מותך. ועין לק"ה חזקת מטלטלין הנ"ל שם משמע שאדרבה אין הכוונה שלא מפחד מחטא אלא לא חושש ליצרו המסית אותו לרדוף אחר הפרנסה, אלא מה שימצא לו ה' יהיה מרוצה בזה כי משליך עצמו על ה' ומה שעושה השתדלת על פרנסה לא עליה סומך כלל אלא על ה'. וכן בסוף התורה בעניין שבת מה שמשליך עצמו על ה' אין הכוונה שכבר פטור מהבחירה אלא רק לא מפחד שמא לא יוצא חובתו, דהיינו שמשליך עצמו על ה' שלא יהיה לו שום רצון שאחר מרצונו ית' וכמבואר בתורה קצו/ו ממילא גם אם לא ילך לו כפי שחשב יהיה שמח ומרוצה כי כנראה

³ תורה קצו – ובשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים וכו' (אבות פרק ב'). כי אסור לאדם לעמוד עצמו על שום דבר, הינו שאסור להתעקש בתפלתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דוקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לזקק דבר בחזקה, בגזילה. רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו לאו, כמובא במקום אחר (א). וזה: "אל תעשה תפלתך קבע", מלשון גזילה, כמו שכתוב (משלי כ"ב): "קבע את קבעיהם נפש". הינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנים או שאר צרכים, אסור להתעקש ולעמוד עצמו בתפלתו, שדוקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפלתו, כי זה הוא תפלת קבע שלוקח הדבר בחזקה בגזילה. רק תפלת רחמים ותחנונים כנ"ל:

ועיין תורה פב תנינא – ובשהולך לאדם שלא כסדר, וזהו התנגדות הרצון: אני רוצה שיהיה כן הדבר, והדבר להפך, שלא כסדר. וזה בחינת מלחמה, כי כל מלחמה היא התנגדות הרצון, היא בחינת שלא כסדר. וזהו: "כי תצא למלחמה" בשהולך לה שלא כסדר, הינו התנגדות הרצון, וינתנו ה' אליך בידך" שיתבטל כל רצונות נגד רצונה, שילך לה כסדר בראונה, אימתי כד, "ושבית שבי" בשתייה בבחינת מה, בשתמשך לה אלקות, הוי"ה במלוי אלפין. וזה פרוש "משכב" חש"ב מ"ה (זהו בראשית כ"ד ותקון סט). בשתמשך תמיד במחשבתך אלקות. וזה בחינת (שיר השירים ז): "מלך אסור ברהטים" ברהטי מחין דילך (ד). וזהו: "ושבית שבי" שתמשך מ"ה בתוך מחשבתך, שתקשר אלקותו במחשבתך, כי כל דבר שנמשך ממקום גבוה נקרא שבי, כמו שכתוב (תהלים ס"ח): "עלית למרום שבית שבי", ועל ידי זה יתבטלו כל המלחמות וכל הרצונות נגד רצונה. וזה הסוד נרמז בעץ החיים בהקדמה בכלל יט ובכונות של ראש חדש אלול:

ועיין תורה קעט – וסגלת התענית איתא בזהר (אחרי ס"ח). "בעצם היום הזה תענו את נפשתיכם" שמעלת התענית לאכנעא לבא לאדבקא רעותא דלבא לקדשא בריך הוא, שעל ידי התענית נכנע ונחלש הלב ונבטל כל הרצונות האחרים שלו מפני רצון הקדוש ברוך הוא.

טעה ובאמת רצון ה' הוא דווקא כן¹. גם כדי שלא להיות עצבני ומחמיר על עצמו בחומרות יתירות כדי להיות בטוח שיוצא חובתו, כי גם בזה לא בכח יגבר איש אלא יסמוך על ה' ויתנהג בלי חומרות שמלחיצות אותו ועי"ז יוכל להשקיע כוחותיו בכסופים דקדושה ובתפילה פשוטה שיוליך אותי ה' ית' בדרך הנכונה שכל דבר וכל אדם וכל מאורע יהיה בלי והיכי תמצ' להתקרב יותר אליך על ידו. וכעין המבואר בתורה א' להסתכל בשכל של כל דבר כיצד אותו דבר יכול לקרב אותי אל ה' ולעבודתו להמליך אותו ולגלות כבודו

ה. צ"ע ואולי הכוונה כמו מוסר מודעה בתחילת היום שבאמת עומק רצוני רק לעשות רצון ה' ואם ח"ו לא יצא לפועל אני מתחרט מעיקרא ומצטער מאד, ומתחנן שתעזור לו לחזור מיד בתשובה. אלא שזה קשה לומר על בניו והתלויים בו שיכול למסור מודעה בשמם. לכן נ"ל שעיקר הכוונה כדי שלא אפול לכעס א עצבות או דאגה כשלא הולך כרצוני שהרי מסרתי רצוני לה' שאעשה רצוני גם כשנדמה לי שצריך לעשות אחרת. וראה לעיל שיחה רלח שעניין זה של מסירת תנועותי לה' אמר בהקשר ל'תקנני בעצה טובה מלפניך', משמע שזה עיקר הטעם, כי אע"פ שיש לנו ש"ע כיצד לנהוג בכל עת, אבל כשמשימים או אפילו פלוגי מפריע לי, צריך לדעת שזה שליח ה' לכונן אותי ולרמוז לי שדווקא כך כמו שנעשה בפועל זה רצוני ית'.

ו. וכן פשמיגע שפ"ת או יום טוב, א"ז אני מוסר כל ההתנהגות וכו' – צ"ע מאי שבת מיום חול בענין זה

ז. צ"ע אם כל מה שה' עושה וצריך תמיד לבקש שיהיה רצוני כרצוני מדוע צריך להתפלל על גזרה רעה? – ראה מעשה ששאלו את הבעש"ט אם לחזור כיון שאמרו ק"ש והתפללו בלא כוונה ואמר שלא לחזור². לעומת זה יש שיחה³ בין הבעש"ט לרבי נחמן מהורדנא שר"נ אמר שהכל לטובה באיזה ענין והבעש"ט א"ל טוב שלא היתה בזמן המן הרשע.

עד כאן ההקדמה

טוב מאד להשליך עצמו על השם יתברך ולסמך עליו.

וְדַרְבִּי, פֶּשֶׁבַּא הַיּוֹם בצאת הככבים, ומיד דואג כיצד יעבור עליו היום הבא, או בבקר לפני שיוצא לדאגת הפרנסה, **אֲנִי מוֹסֵר כָּל הַתְּנוּעוֹת שְׁלִי וְשֶׁל בְּנֵי וְהַתְּלוּיִים בִּי עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיְהִיָּה הַכֹּל פְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה טוֹב מְאֹד.**

גַּם אֲזִי אֵין צָרִיךְ לְדַאֵג וּלְחַשֵּׁב כָּלֵל אִם מִתְנַהֵג פְּרָאוֹי אִם לֹא, מֵאַחֵר שְׁסוּמֵךְ עָלָיו יִתְבָּרַךְ. בודאי אין הכוונה להסיר מעצמי אחריות, אלא אדרבה להכניס היטב לדעת שלא אני מנהל את עצמי אלא כל מה שאני עושה היא השתדלות בלבד לעשות רצוני ית' ואם הוא מוליך אותי בדרך אחרת מהתכנית שלי מיד אני מתבטל לרצוני כי הוא המנהל אותי בכל רגע ושניה, וכמבואר בתורה נד שהקב"ה בכל רגע שולח לאדם רמז כיצד לנהוג אלא שעפ"ר אין אנו מקשיבים וגם כשמקשיבים לא מבינים, אבל מי שמוסר כל תנועותיו מיד בתחילת היום הכוונה שמעתה אני לא מנהל אלא רק מקשיב כפי מדרגתי⁴ לרמזים מהקב"ה איך הוא ית' רוצה שאתנהג עתה ואיך להמשיך מעתה (ומי שמכיר את הרב מקרוב יודע שבזה אין לו אח ורע כלל)

וְאִם הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה בְּעֵנִין אַחֵר, הוּא מְרַצֶּה לְהִתְנַהֵג בְּעֵנִין אַחֵר פְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

לְאִדְבָקָא רְעוּתָא דְלִבָּא וכו'. וְעַל כֵּן עַל יְדֵי זֶה נִתְבַּטַּל הַמַּחְלֶקֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹנוֹת אֲחֵרִים שֶׁלֹּא פְּרָצוֹנוֹ כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה (אֲבוֹת פָּרָק ב'): 'בִּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ כְּדִי שִׁיבְטֵל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ', וְעַל יְדֵי הַתְּעֵנִית כְּבָר נִתְבַּטַּל רְצוֹנוֹ מִפְּנֵי רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כִּנ"ל, עַל כֵּן נִתְבַּטַּל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, וְנִתְבַּטַּל הַמַּחְלֶקֶת וְנִעְשָׂה שְׁלוֹם כִּנ"ל

¹ ראה אבני"ה ברז"ל ספורים ממוהרנ"ת אות יט – פעם אחת באו אנ"ש אל מוהרנ"ת וְחָסַר אֶחָד מֵהֶם וְשָׁאַל עָלָיו מוהרנ"ת: הֵיכָן הוּא? אָמְרוּ לוֹ, שֶׁלֹּא בָּא מֵאִיזָה סִבָּה שֶׁהָיָה, וְאָמַר מְרַצֶּה אֲנִי גַם-כֵּן, אָמְרוּ לוֹ אֲנ"ש: מַה הָיָה אֵלָיו כֵּן הָיָה בָּא? אָמַר גַּם הָיִיתִי מְרַצֶּה. (אֲבִנִּי"ה בְּרִי"ל, שם סי"ט).

² בעש"ט עה"ת נח אות קטז – ופעם אחת שאל השואל למורי וזה"ה אם אמר כמה תבות בקריאת שמע ובתפלה בלא כוונה אם רשאי לחזור פעם שנית ולאומרם בכוונה, ואמר בזה הלשון הלא ידוע ומפורסם שאין לך שום דבר שלא יהיה בו מציאות השם, אפילו מחשבה חיצונית שם יש גם כן ניצוצות קדושות כנודע, ואם כן אם אמר כמה תבות של תפלה בלא כוונה רק במחשבה חיצונית, אם כן באה אותה המחשבה להוציא ממנה ניצוצות כנודע, ואם יחזור ויאמר פעם שנית או הוא מורה שפעם הראשון לא היה שם שום מציאות השם והוא מקצר במציאות השם יתברך, גלל כן אל יאמר פעם ב', רק ירהר במחשבה ובכוונה אותן התיבות שאמר בלא כוונה, כל זה שמעתי בשם מורי וזה"ה ודפח"ה: (כן פורת יוסף ד"נ ע"ב וע"ג, וע"ש עוד דנ"ג ע"ד).

³ **שבחי הבעל שם טוב** – רבי נחמן מהאראדענקע היה לו מדה שהיה אומר על כל שראה או שאירע לו אומר טוב ולטובה. והיה אמונתו חזקה כעמוד של ברזל. פ"א העמידו אנשי חיל בק"ק מעיבו אצל היהודים. אמר לו הבעש"ט התפלל שלא יעמדו אנשי חיל אצל היהודים אמר לו שזה לטובה. אמר לו הבעש"ט כמה יפה שלא היית בדורו של המן שהיית אומר על הגזירה שגם זה טובה ואין לך מעלה אלא מה שתלו את המן שהוא ג"כ טוב:

⁴ **כמבואר** בשם בתורה נד שצריך בזה והירות שלא ליפול לדמיונות.

וְכֵן בְּשִׁמְגִיעַ שַׁבָּת אוֹ יוֹם־טוֹב, שֶׁאִזּ נִמְצָא יוֹתֵר בְּבֵית וִישׁ עוֹד נִיסִיוֹנוֹת עִם בְּנֵי בֵיתוֹ בַּעֲנִיַּין זֶה אֲזִי אֲנִי מוֹסֵר כָּל הַהֲתַנְּהוּגוֹת וְכָל הָעֲנִיָּנִים וְהַתְּנוּעוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַשַּׁבָּת אוֹ הַיּוֹם־טוֹב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, שִׁיְהִיָּה הַכֹּל פְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאֲזִי אֵיךְ שֶׁמִּתְנַהֵּג בְּאוֹתוֹ הַשַּׁבָּת וַיּוֹם־טוֹב שׁוֹב אֵינּוּ חוֹשֵׁב וְחוֹשֵׁשׁ כָּלֵל שְׂמָא לֹא יֵצֵא יָדֵי חוֹבָתוֹ בְּהִתְנַהֵּגַת קִדְּשַׁת אוֹתוֹ הַיּוֹם, מֵאַחֵר שֶׁפָּכַר מְסֵר הַכֹּל לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וְסָמַךְ עָלָיו יִתְבָּרֵךְ לְבָר.

עד כאן ביאור חברותא לשיחה ב'